

N:o 150.

Af Herr **C. J. Ödman:** *Om underdånig skrifvelse angående inställande af tillämpningen utaf den i Kongl. Kungörelsen den 21 December 1877 anbefalda lotstaxa, m. m.*

Uti den af mig till sistlidna Riksdag aflättna motion, N:o 122, tog jag mig friheten påpeka vissa oegentligheter i gällande lotsförfattningar och anhöll att Riksdagen ville besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t i ämnet. Det Utskott, som hade att behandla denna fråga, afgaf sitt betänkande i hufvudsak öfverensstämmande med yrkandet i min motion: »Att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att den af Kongl. Lotsstyrelsen föreslagna lotsförordningen med deruti intagna bestämmelser om lotsfrihet måtte med det snaraste utfärdas eller, om tiden icke skulle medgifva en pröfning af hela förordningen, åtminstone den delen deraf eller 1 §, som rörer lotsfrihet för fartyg såsom vederlag för den förhöjda lotstaxan, måtte genast eller så snart möjligt blifva till efterlefnad anbefald.»

Vid behandlingen af denna fråga i Kammaren var det ingen talare, som bestred nödvändigheten af förbättringen i våra lotsförfattningar, och flera talade varmt för Utskottets förslag, men likväl föll förslaget i Kam-maren, dock mot en rätt aktningsvärd minoritet — synnerligast på den anmärkningen, att, som Riksdagen icke allmänt kände innehållet i Kongl. Lotsstyrelsens förslag, man icke ville åtaga sig att, med bifall till Utskottets hemställan, tillstyrka ett obekant förslags antagande till lag.

Utskottet grundade sin hemställan synnerligast på det förhållandet — hvilket äfven af mig i min motion anmärkts — att oegentligheterna i lotsförordningarna hufvudsakligen tillkommit sedan Kongl. Maj:t genom kungörelse af den 21 December 1877 förordnat, att en ny, förhöjd lots-taxa skulle tillämpas från och med den 1 Mars 1878. Denna lotstaxa, som utarbetats af Kongl. Lotsstyrelsen, i sammanhang med förslag till förordning om allmän lotsfrihet, blef genom nämnda Kongl. förordning utbruten från sitt sammanhang med frågan om fartygs lotsfrihet och anbefald att tillämpas på den äldre förordningen om lotskyldighet. Att en taxa, som utarbetats under förutsättning af allmän lotsfrihet för fartyg, icke kan, utan svåra olägenheter, tillämpas på en förordning, der lotskyldighet är bestämd, faller sig helt naturligt. Också hafva våra sjöfarande med spänd uppmärksamhet nu i tvenne år väntat, att förslaget i dess helhet skulle hunnit undergå slutpröfningen och blifva upphöjdt till lag; men ännu har ingenting afhörts, och troligen kommer sjöfarten att åter börja sin verksamhet för året, nu för tredje gången, innan någon rättelse härutinnan hunnit inträda.

Ibland de mest ogynsamma följderna af denna förordning, är den orättvisa tunga, som särskildt tillskyndats en viss fartygscert, jag menar de fartyg, hvilkas storlek faller emellan 20—40 tons. För dessa fartyg äro lotsafgifterna relativt alltid mera betungande än för större fartyg, emedan de förra, på grund af deras mindre storlek, dels nödgas så länge som möjligt hålla sig inomskärs, till skydd mot öppna hafvet, dels ock, på sina korta resor, ojemförligt oftare besöka hannar för lossning och lastning, än de större fartyg, som besegla längre farvatten. Häraf torde det blifva klart, att dessa små fartyg ofta betala många gånger högre lotspenningar om året, än ett större, som likväl kan hafva flera gånger större fraktpenningar under samma tid. Med kändedom om detta borde man väl antaga, att dessa småfartyg skulle tillerkännas samma lättnader i skyldigheten att begagna lots, som vederbörande funnit för godt att medgifva större fartyg; men så har dock icke skett. Genom Kongl. Förordningen af den 26 Januari 1877 blefvo nemligen alla fartyg, som betalade fyr- och båkafgift för fem gånger utgående och fem gånger inkommande, icke allenast befriade från att ytterligare under året erlægga fyr- och båkmedel — hur många resor sedan ett sådant fartyg gjorde under samma kalenderår — utan äfven befriade från skyldigheten att under samma år begagna lots. I denna senare lättnad, nemligen i skyldigheten att begagna lots, kunna de ofvan nämnda småfartygen under 40

tons icke blifva delaktiga, på den grund, att fyr- och båkmedel icke betalas af fartyg under 40 tons; men lotsskyldigheten går ända ned till 20 tons storlek. Att denna lättnad icke är så obetydlig, som man sökt visa, framgår lätt af följande exempel. Ett fartyg, som har sina turer emellan Stockholm och Lybeck, inbesparade endast i lotspenningar för ett år kr. 2,673: 70, utan att nämna de besparade fyr- och båkmedlen under samma tid. Huruvida man här har handlat fullt rättvist emot dem, som *icke* kunnat vinna samma eftergift, lemnar jag till hvars och ens omdöme. Mig synes detta förfaringssätt, att gynna den ena framför den andra, icke vara så alldeles lämpligt, synnerligast då de betungade råka, liksom här, att vara de svagare, hvilka icke alltid hafva tillfälle att tillvinna sig vederbörandes uppmärksamhet för sina klagomål.

På hufvudsakligast samma skäl, som de här anförda, torde det äfven kunna sättas starkt i tvifvelsmål, huruvida det är praktiskt att, såsom nu skett genom mera nämnda Förordning af den 21 December 1877, tillämpa samma höga taxa för fartyg, som segla emellan inrikes orter, som för dem, hvilka afgå till och ankomma från utrikes hamnar, när man nemligen tager i betraktande så väl dessa fartygs olika betalningsförmåga, som ock den omständigheten, att de förra — inrikes fartyg — hufvudsakligast uppehålla sig i svenska farvatten under största delen af årets seglationstid, då de senare deremot kanske ankomma en à två gånger årligen.

Aterkommande till Kongl. Förordningen af den 21 December 1877, deri den ofvan nämnda förhöjda lotstaxan anbefalles till efterlefnad, så finner man der bevekelsegrunden förklarad vara: »att så skyndsamt som möjligt bereda en väl behöflig förbättring i lotspersonalens i allmänhet betryckta ställning». Men hur har denna lotsarnes betryckta ställning härigenom förbättrats? Jo så, att förhöjningen i inkomsterna för lotsarne har hufvudsakligen kommit på de välbergades lott, under det att de fattigarens omständigheter *icke* derigenom väsentligen förbättrats. Vid pröfningen häraf har jag kommit att något närmare undersöka Kongl. Lotsstyrelsens årsberättelser och har dervid kommit att fästa uppmärksamheten på den olika inkomst, lotsarne hafva, med hänsyn till den lotsstation, der de lyckats blifva anställda. Så uppgifver 1875 års berättelse att:

inkomsten för en lotslott var vid en station	Kr. 2,499.00
då deremot inkomsten vid en annan för samma lott var..... »	8.09

1876	uppgifver	högsta	inkomsten	vara	Kr. 3,021.05
»	»	lägsta	»	»	» 4.00
1877	uppgifver	högsta	inkomsten	vara	» 2,333.34
»	»	lägsta	»	»	» 1.10
1878	uppgifver	högsta	inkomsten	vara	» 2,739.72
»	»	lägsta	»	»	» 13.60

Häraf framgår tydligt, att lotsarne å sin sida hafva lika befogade skäl till klagomål öfver nu gällande lotsförfattningar, som sjöfarande å sin, samt att en förändring i dessa förhållanden är af högsta nöden. Jag kan nemligen icke föreställa mig, att uppfinningsförmågan i lagstiftningsväg skulle vara så svag, att man icke skulle kunna utfinna någon lämpligare författning, som, på samma gång den för sjöfarande bättre utjemnade bördan af lotsafgifterna, i förhållande till fartygens olika betalningsförmåga, äfven på ett rättvisare sätt än hittills fördelade inkomsterna lotsarne emellan. Att Lotsstyrelsen icke hittills lyckats häruti, tror jag mig hafva visat såväl af det här anförda som äfven i min åberopade motion till sistlidne riksdag, till hvilken jag tager mig friheten hänvisa.

För min del har jag tänkt mig, att en rättvisare fördelning af inkomsten emellan lotsarne kunde åstadkommas, om af de lotspenningar, som inflyta, någon del insändes till Lotsstyrelsen, hvilken antingen qvartalsvis eller på en gång för året utdelade af dessa medel till de svagast aflönade lotsarne, tills inkomsten uppginge till ett bestämdt minimibelopp, hvarunder förtjensten per år på en lotslott icke borde få komma.

För att åstadkomma en lämpligare fördelning af lotsbördan fartygen emellan i mån efter deras förmåga att bära utskylder, torde det vara lämpligt att icke allenast bestämma lotsafgiften efter fartygets djupgående, utan äfven taga hänsyn till fartygets storlek i tontal; liksom äfven en viss andel af lotspenningarne borde eftergifvas för de fartyg, som i lotsled begagna bogserångbåt, emedan risken för grundstötning under sådana fall är betydligt minskad och uppehållet ombord för lotsningens fullgörande väsentligen förkortadt, hvilket naturligtvis i båda fall är en fördel för lotsen.

Jag tviflar ej på, att ju på dessa och liknande grunder en lotsförordning kunde utarbetas, som tillgodosåge allas billiga fordringar, men jag dristar mig icke att begära, det Riksdagen härom skall göra någon framställning till Kongl. Maj:t, enär ett sådant ärende har sin rätta förberedande behandling hos en uppmärksam och sakkunnig lotsstyrelse. Jag inskränker mig derföre till att, på grund af hvad jag ofvan anført

emot nu gällande lotsförfattningar, med särskild hänsyn till den i nådiga Kungörelsen af den 21 December 1877 anbefalda lotstaxa, för Riksdagen vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det tillämpningen af den i ofvan nämnda Kongl. Kungörelsen af den 21 December 1877 anbefalda lotstaxa måtte inställas, intill dess den i sammanhang dermed utarbetade lotsförordningen hunnit, efter omsider genomgången pröfning, stadfästas eller annan lämplig förordning hinner utfärdas, samt att, under afvaktan härpå, dels lotstaxan af den 9 Juli 1862 måtte åter tillämpas, dels lotsskyldigheten för fartyg under 40 tons upphöra.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 16 Februari 1880.

Carl J. Odman.

Häri instämma:

Lasse Jönsson.

A. P. Lind.

J. Rundbäck.

A. Andersson,

i Intagan.
